

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	25 ก.ค. 2555	22	7780	5

ร้อยเรื่อง
เมืองล้านนา
ปีที่ ๑๔

วิถีชาวยอง บ้านแม่สาร ชายบ้านปูน หญิงทอผ้า-

ผ้าทอบ้านแม่สาร ถือได้ว่ามี
เอกลักษณ์เฉพาะตัว แตกต่างจากผ้า
ทอที่อื่นๆ โดยเฉพาะในการทอผ้าไหม
ผ้าฝ้ายของบ้านแม่สารบ้านตองจะเป็น
ฝ้ายกดอก ซึ่งมีลักษณะเด่น คือในพื้น
ผ้าจะมีลวดลายในตัว โดยผิวสัมผัส
ฝ้ายกดอกจะมีความนูนขึ้นมาจากตัวผ้า
ความนูนของพื้นผ้าแต่ละชิ้นแตกต่าง
กันขึ้นอยู่กับลวดลาย

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	25 ก.ย. 2555	22	17780	5

บ้าน

แม่สาร ตำบลเวียงยอง เป็นหมู่บ้านชุมชนชาวยองที่อพยพเข้ามาเมื่อราว 200 ปีเศษ ปีพ.ศ. 2348 เมืองลำพูนได้รับการจัดตั้งขึ้นมาใหม่ ภายหลังที่คนยองถูกกวาดต้อนมาอยู่มีพระยาบุรุษรัตนคำผิน อนุชาของพระเจ้ากาวิละมาครองเมืองเป็นองค์แรก เจ้านุญมน้องคนสุดท้ายของตระกูลเจ้าเจ็ดตนเป็นพระยาอุปราชาเมืองลำพูน การแบ่งไพร่พลคนยองในการตั้งถิ่นฐานที่ลำพูน เจ้าหลวงคำผินเจ้าเมืองลำพูนให้พญามหิยังคบุรี เจ้าเมืองยองและน้องอีก 3 คนตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนอยู่ริมฝั่งแม่น้ำกว๋างด้านทิศตะวันออกติดกับเมืองลำพูนที่บ้านเวียงยอง

การตั้งถิ่นฐานของชาวยองจะเป็นการตั้งถิ่นฐานและขยายตัวของชุมชนตามแนวลำน้ำที่เหมาะสมในการเกษตรเป็นสำคัญหมู่บ้านหลักในกลุ่มแม่น้ำกว๋าง ได้แก่ บ้านเวียงยอง บ้านยู้ บ้านหลวย บ้านตอง (บ้านแม่สาร) ชาวนบ้านส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา ทำสวน ช่างก่อสร้าง ช่างปูนปั้น และแม่บ้านทอผ้า ในอดีตชาวบ้านจะเรียนรู้การทอผ้าตั้งแต่เด็ก ทำให้บ้านเกือบทุกหลังจะมีกี่ทอผ้าอยู่ภายในบ้าน ส่วนผู้ชายก็ได้เรียนรู้วิธีการทำปูนปั้นและงานก่อสร้างต่างๆ ทำให้งานปูนปั้นและงานก่อสร้างของหมู่บ้านมีความวิจิตรสวยงามและเป็นที่เลื่องลือไปยังที่อื่นๆ

ผ้าทอบ้านแม่สาร ถือได้ว่ามีเอกลักษณ์เฉพาะตัว แตกต่างจากผ้าทอที่อื่นๆ โดยเฉพาะในการทอผ้าไหม ผ้าฝ้ายของบ้านแม่สารบ้านตองจะเป็นฝ้ายยกดอก ซึ่งมีลักษณะเด่น คือในผืนผ้าจะมีลวดลายในตัว โดยผิวสัมผัสฝ้ายยกดอกจะมีความนูนขึ้นมาจากตัวผ้า ความนูนของผืนผ้าแต่ละชิ้นแตกต่างกันขึ้นอยู่กับลวดลาย

ความเป็นมาของการทอผ้าไหม

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	25 ก.ค. 2555	22	7780	5

ผ้าฝ้ายยกดอกของชาวบ้านเกิดขึ้นจาก ตอนเด็กเมื่อเสร็จ
สิ้นจากการทำนาจะมาเรียนทอผ้า ทำให้ปัจจุบันชาวบ้าน
ส่วนใหญ่ในพื้นที่จึงทอผ้าได้และกลายมาเป็นอาชีพในปัจจุบัน
ผ้าทอบ้านแม่สาร ยังถือเป็นศิลปหัตถกรรมท้องถิ่น
ล้านนาที่สืบทอดเป็นมรดกทางวิถีชีวิตและวัฒนธรรม การ
ทอผ้าได้ว่าเป็นวิถีชีวิตของผู้คนที่นั่นอย่างชัดเจนที่สุด นับ
ตั้งแต่ที่ผู้หญิงชาวยองเริ่มเรียนรู้วิธีการทอผ้าในวัยสาว จน

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	25 ก.ค. 2555	22	7780	5

กระทั่งถึงวัยแก่ชีวิตของพวกเขา ก็ยังมีการทอดผ้าอุสุมอ ที่เห็นได้ชัดเมื่อเวลาถึงงานบุญสำคัญต่างๆ

ปัจจุบันเรายังสามารถพบเห็นสตรีชาวของบ้านแม่สารนิยมนุ่งซิ่นตีนจกในงานบุญประเพณีต่างๆ อยู่เสมอ เป็นการคงเอกลักษณ์บ่งบอกถึงวิถีชีวิตและเป็นการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นให้คงอยู่ต่อไป

สำหรับท่านที่เดินทางไปยังบ้านแม่สาร นอกจากจะพบเห็นวิถีชีวิตการทอดผ้าแล้ว ยังมีสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่ล้ำค่า เช่น วัดแม่สาร ถือเป็นวัดโบราณเก่าแก่ของชุมชนชาวยอง อายุกว่า 200 ปี สร้างขึ้นในสมัยพระเจ้ากาวิละ ซึ่งตรงกับปีขาล พ.ศ.2348 จุลศักราช 1167 ยุคที่เจ้าบุรีรัตน์ (ผู้เป็นน้องชายพระเจ้ากาวิละผู้ครองนครเชียงใหม่) เป็นเจ้าผู้ครองนครลำพูน ตรงกับรัชกาลที่ 1

นอกจากนั้นในหมู่บ้านแม่สารยังมี กุฎียักษ์ เป็นโบราณสถานที่สำคัญมีอายุเก่าแก่หลายร้อยปีของเมืองลำพูน กุฎีแห่งนี้มีชื่อเรียกตามภาษาชาวบ้านว่า “กุฎีสิงห์ทอง” กุฎีแห่งนี้มีลักษณะเป็นมณฑปทรงสี่เหลี่ยมจัตุรัส กว้างประมาณ 3 เมตร มีฐานปัทม์ลูกแก้วรองรับเรือนธาตุ ทั้งฐานปัทม์และส่วนเรือนธาตุมีลักษณะยื่นเก็จออกมาหนึ่งชั้น ในส่วนยื่นเก็จของเรือนธาตุยังมีซุ้มประกอบด้านละหนึ่งซุ้ม ก่อซุ้มแบบสันเหลี่ยมเฉพาะซุ้มด้านทิศตะวันออกเป็นซุ้มจะนำเข้าไปภายในกุฎีได้

จักรพงษ์ กำบุญเรือง

jakpong@chiangmainews.co.th